

PRESS RELEASE
26 MEI 2022
AMSTERDAM

MARTIN MARGIELA, SELF-PORTRAITS, 2022
2 JUNI—3 JULI 2022

'PROTECTION / PROJECTION'

In 1929 publiceerde James Joyce bij Black Sun Press in Parijs onder de titel *Tales Told of Shem and Shaun – Three Fragments from Work in Progress* een belangrijk boek – belangrijk omdat het literatuur als fragmentarisch en als proces definieerde. De tekst wordt voorafgegaan door een veelzeggend portret van de auteur door Constantin Brancusi, waarschijnlijk een van de vroegste volledig abstracte portretten van een prominente persoonlijkheid. Brancusi verbeeldt James Joyce met drie verticale lijnen van verschillende lengte, gecombineerd met een plat op het beeldvlak weergegeven spiraal, die met de klok mee naar binnen draait. Een concrete persoon wordt daarmee op niet-figuratieve wijze verbeeld. Zelfs binnen het oeuvre van Brancusi stijgt diens radicale portret van Joyce uit boven de abstrahering van de vorm van een hoofd. Tegelijkertijd raakt de grafische voorstelling de kern van Joyce's karakter: de lijnen suggereren openheid en eindig-oneindigheid terwijl de beweging van de spiraal een proces impliceert.

Dit eigenzinnige portret kwam meteen in me op toen ik Martin Margiela's geschilderde zelfportretten uit 2017 zag. Het idee achter deze wijze van weergeven is het vermijden van een concrete representatie. Margiela bedekt een vermoedelijke afbeelding (van zichzelf) op een foto-negatief, in een omlijsting die zo uit een contactstrook lijkt te zijn geknipt. De bedekking bestaat uit laminaat met houtnerven, die het zicht op de daarachter vermoedde foto blokkeert. Links en rechts van het beeld blijft het perforaat, waarmee in analoge fotografie een filmrol in een camera wordt getransporteerd, zichtbaar.

Als je de contactbladen uit de archieven van grote fotografen bekijkt, zie je dat de keuze van foto's die voor publicatie zijn geselecteerd, gemarkeerd worden door het plaatsen van kleine stippen, of, nog radicaler, door het doorstrepen van een afgekeurd beeld. In beide gevallen blijven alle gemaakte opnamen van een analoge filmrol van zesendertig afbeeldingen op het contact sheet zichtbaar. In dat licht bezien, is de wijze waarop Martin Margiela vermijdt om iets te laten zien, nóg radicaler. Het beeld wekt associaties met winkels en woonhuizen waarbij 's avonds de rolluiken gaan zakken en ons zo het zicht op het getoonde interieur ontnemen.

Margiela lijkt een dergelijke voorzorgsmaatregel op zijn eigen portret te hebben gekozen, door het motief van een blinderings scherm op zijn foto toe te passen. Het op die manier vervaardigde werk is alleen door de titel nog herkenbaar als zelfportret. 'Zonder titel' zou het beeld waarschijnlijk als een collage of montage zijn opgevat. Door de toepassing van gevonden imitatiehout lijkt het historisch gezien op trompe-l'oeil kunst, op een beeldverwarring, een zintuigelijke verwarring, en wordt het een spel met de werkelijkheid. Het wordt een kunstwerk. Je moet kijken, zorgvuldig onderzoeken wat je ziet, om te beseffen dat het beeld uit een andere realiteit afkomstig is. Het gevonden, in feite afgekeurde materiaal, wordt in zijn oorspronkelijke betekenis opnieuw gedefinieerd en in een andere context als beeld getoond. Het is de weergave van een representatie. Het is een surrealistische verbeelding. Het is een zelfportret. Een portret in een portret.

1/2

Het bij elkaar brengen van verschillende materialen als celluloid en laminaat, gekoppeld aan de titel 'Zelfportret', belichaamt Margiela's jarenlange strategie om onzichtbaar te zijn als persoon en afwezig als kunstenaar – maar het werk is hem, en daarin is hij aanwezig.

Dit begrip wordt versterkt in zijn werk 'Projection Screen' uit het jaar 2017. Het geeft – tekstueel – de aftiteling van een film weer- en verteld ons -zoals bij zoveel films het geval is, dat de film op een ware geschiedenis is gebaseerd, maar dat personages en dialogen fictief zijn en niet met levende personen mogen worden verward. Een waarschuwing die aan veel films voorafgaat en in deze context het spel van een alter ego met de hoofdpersoon beschrijft – zo ook het zelfportret van Martin Margiela, durf ik te beweren.

In de eerste mail waarin EENWERK mij vroeg deze tekst te schrijven, stond een prachtige beschrijving die hier niet onvermeld mag blijven, omdat hij zo veelbetekenend was. In de e-mail werd bovengenoemd werk aangeduid als 'Protection Screen', onder het bijschrift van de afbeelding stond het correcte 'Projection-Screen.' Deze significante betekenis-verschuiving tengevolge van een letterverwisseling, zal dienen als een samenvatting van mijn betoog: het beeld (de projectie) is de verdediging (protectie), en de voorstelling dient als een beschermende maatregel zodat men, in afwezigheid van de kunstenaar zijn vrijheid kan erkennen.

FRIEDRICH MESCHEDE

Kunsthistoricus en voormalig directeur Kunsthalle Bielefeld

Uit het Duits vertaald door Marcel Misset

Martin Margiela werd in 1957 geboren in Leuven, België. Hij bezocht gedurende drie jaar de Kunsthumaniora Sint-Lukas in Hasselt, België, en ging daarna naar de modeafdeling van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen in 1977–1981. Na zijn studies werkte hij in Italië en België alvorens naar Parijs te verhuizen, waar hij van 1984 tot 1987 de eerste assistent van Jean-Paul Gaultier werd. Maison Martin Margiela werd in 1988 in dezelfde stad opgericht met een unieke en avant-gardistische stijl, ver van de traditionele referenties. Margiela legt al vroeg contacten met de kunstwereld via tentoonstellingen in de galerie Thaddaeus Ropac (Parijs) en instellingen als BOZAR (Brussel), Museum Boijmans Van Beuningen (Rotterdam), Haus der Kunst (München), LACMA (Los Angeles) en Somerset House (Londen). In 1997, terwijl hij voor zijn eigen label bleef werken, werd hij benoemd tot creatief directeur voor 'ready-to-wear' bij Hermès. Hij werkte er twaalf seizoenen tot 2003. In 2008 besloot hij de mode te verlaten, net na de twintigste verjaardagsshow van Maison Martin Margiela. Sindsdien wijdt hij zich uitsluitend aan de beeldende kunst. Zijn eerste solotentoonstelling, op uitnodiging van de Lafayette Anticipations Foundation in Parijs, vond plaats in oktober 2021.

Nu presenteert EENWERK voor het eerst in Nederland een serie werken getiteld 'Self-Portraits', 2017 en 'Projection Screen', 2017

FOR INFORMATION PLEASE CONTACT:

Julius Vermeulen

MARTIN MARGIELA, *PROJECTION SCREEN*, 2017

MARTIN MARGIELA, *SELF-PORTRAITS*, 2017

PHOTOS: PETER COX